

چارشانبا — ۱ حزیران ۱۹۲۷

جلد: ۸

دردنجی سنه — نومرو ۸۷

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام
بوردي ياننده کی بناده
خصوصی دائره

صاحب و مدیری
محمد مسیح

ملی تحریک

آبونه شرائطی: سنه لکی ۲۵۰،
آلتی آیلغی ۱۲۵، فوق العاده
نسخه لر ایچون ۳۰۰ و ۵۰۰
غروشدور.

مجموعه مزه یئتنجه طبعی تنسیب
ایدله بن اثرلر اعاده ایدلمز

هر آیلک برنجی داوره بشنجی کونلری هیقار، علمی، ادبی، اقتصادی، حرفتی مجمر عددور.

وارلنگ ، حرنزك لك باشلي مؤسسه مي اولان لسانده بو قدسي دويونوك تحيلي ايتسيدير .

لسانده انقلاب

فقط لسان ساحه سنده تحيلي ايتكمده اولان بو شعورسوز دويغويه لك دوعرو استقامتي و برمك ، لسانی تابع اولديني نوز قاعده له ربط ايدرك بو قدسي دويغوني فردی وجدانلرده شعورلی بر حاله قويقي لازم كلير .

بوده اول امرده ديلدرك « تركه » اولوب نك بر لسان اولديني آكلاشيد قدن صوكرا اسكي « لسان عثماني » به عائد تصفيه يي بايق ، او لسانه عائد قاعده لری آتوب توركجه نك كندی وارلنگه عائد نوز قاعده لری بولهرق تدوين ايتك ، « تورك ديلي » ني ميدانه قويقله اولور . [۱]

بوصورتله لسانی قوللانان ، يعني قوتوشان و يازان هر فردده « لسان وجداني » [۲] حصول بولمايه باشلار . توكجه نك هر كلسنك كنديلينه مخصوص بر شخصيتي ، موجوديتي ، تاريخي ، اخ اولوب كلك نك بوتون بو اوصاف ايله انصاف ايدن ماهيته كوره لسانده قازانديني موقع اهميتي آليز ، و بوتون بو اوصاف الزام و تلقين ايتديكي دويغويه كوره اولمه استعمال اولور . [۳]

كلك نك بنه سنده كي ملي وارلنگ كندی وجدانزده دويديقمز ملي بنلكمزله اولان

[۱] بو خصوصه طوتولاجي اصول : « مشاهدیه دوعرو » ، ملي مجموعه ، صادي : ۷۸ و ۷۹ .

[۲] اجتماعي مؤسسه لرك هر بريسته عائد « تمت حكملري » ني و يرمه جك اولان دروني دويغويه ، معلوم اولديني اوزرده ، « وجدان » دنيليم . لسان مؤسسه سته عائد اولان بو دويغو ايسه « لسان وجداني » در .

[۳] هروقت شهادتي اولدينمز كي مدني لسانرده كلك استعمال ايديليركن ، بالخاصه صحنه جيانده فرد طرفدن كلك نك تجويدينه ، ناطقه ، شيوه سته ، اخ . و برابن قيمت فردی وجدانلرده كي بو شعورلی دويغونون تولد ايدر .

آنادولوپر !

شرقكده دولاشدم ، غربكده كزدم ، سني هر آدعده يكيدن سه زدم ؛ يكيدن قلمده اويايدي سودا ، ايتدم سندن باشقا هر شيه وداع .

مست ايتدي كوكلي صونديك شراب ؛ شيمدي بيلمورم نادر اضطراب . بواقني بكا دار ، جهان بكا دار ، شمر كلك دولان روح نه ره به صيفار ؟

حس ايتدم آليركن حسنيندن الهام ؛ طاپينساده سكاينه دويام . فقط چيچين بويله كوزلك دولو ؟ اي بكا تاج اولان حر آنادولو !

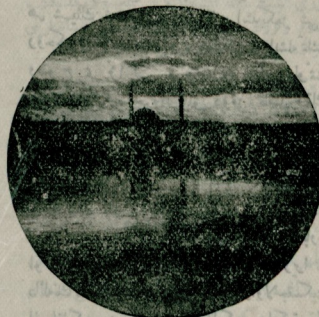
۲۰ مابيس ۱۹۲۷ اسماعيل نامي

ارتباطنه و بريله جك قدسيت ، كلك نك فردك اجتماعي وارلنگدن بر جزؤ اولديني دويغونون متولد حس ايدمكي دروني بريهان كليه هيچ ده اهل ايدلمايه جك باشقا بر ماهيت ويرر . فردك لسان وجدانده كلك نك آله جني قيمت بوصورته نه قدار تعين ايدرسه لسانك ملي وارلنگه اونسپنده بولونش ، ميدانه قونش و حس ايدلش اولور .

ايشته زم لاسنجيلر نك ، لاسانجيلر يمزك حركته كلك نك حرنزك بوصفحه سنده بوصورته ايشه باشلاملري زماني چوقدن كلكش وحتي كلكمكده در .

استانبول دارالفنونشته مطلق مدرسي

ضابيل نغمه لره

تربيه ستم

فرانس قيز لسه و قولدر لری

— ۳ —

قيز لسه لرينك كرك بزنجي و كرك ايكينبي دوردرلي آبري آبري بر نام جز ، تشكيل ايدرلر . بزنجي قسك درسلي ناما مجبوري ايكن ايكينبي قسكده اختياري درس لده واردر . بو اختياري درس لك عددي (۱۸۹۷) ده دها جوق ايكن شمدي آزا تيلمكدر . كرك قولله و كرك لسه له مربوط اولوب اورتا تحصيله طيله پيشدمركده اولان ابتدائي واحضاري قسك لسه و قولله زله مربوط اولداره سي شرط دكلدر . بو نوع تشكيلاتدن محروم اولان لسه له واردر . بر زمانلر ، بشبي صنفك قوتدر بر تربه صني آجني حق نظارته و برلشدي . نظارنك بوندن مقصدي معلم اولوق ايتتميلري آرز بر زمانده مسلك احضار ايتكدي . مع مافيه معلم مكشيلرنك تربيدي ، بو نوع قولدره بوكون احتياج كوسته مكمكده در . في الحقيقه وقتيله (۱۹۰۱) ده بو نوع تشكيلات حائز اولوق اوزره بارسده بر ويا ايكي ، ولايتلرده نه نهايت بش ، آلي لسه نك قائلسته مساعده ايدلشدي .

قيز لسه لر نده اركك لسه لر نده اولدوني كي درس مدتلي برر ساعدر . بالخصوص كچه مرك ساعت طيله نك معامله قونشماسته و سؤال سورماسته حصر ايدلشدر .

معارف نظارتك متاديا كوندرمش اولدوني تعميرلر ۱۹۱۰ سته سته قانقيز لسه و قولله زلر ندي تحصيلك قوللاني و صفي Caractère Féminain محافظه اقمه سي مؤيد ايكن شمدي اترق بويله بر قيده لزوم قائله مكددر . حتي ۲۵ مارت ۱۹۲۴ ده معارف نظاري (له تون بهار = Leon Berard) ك رئيس جمهوره تقديم ايتديكي راپورده شوله دنيور : « قيزلر تحصيلنده بايق ايتديكمز انقلاب ، عالم لرك و دارالفنونك آرزولري قطعين ايدمه بيلكدر . بر طرفدن فرق بر سته دنبري دوام ايدمكلكده بولونان بر قيز اورتا تحصيلي ادامه ايتك ، ديكر جهدن اركك لرك آلدني اورتا تحصيلك عيني بر تحصيل آلتق ايتستين كنج قيزلره قوللانيي كوستمكدر . كنج قيزلر اركك اورتا تحصيلانه و بو تحصيلي نتيج خصوصنده بالقولرايه دوعرو كوستدكي حركت صوك بكري بش سته دنبري بوسوتون شدتلندي . فقط لسه لرمز بوكونه قدار عالم لرك آرزوسي قطعين ايچين بويوك برضا كارلق بالامادي . كي قزارك غايه سي ، كنج قيز لسه و قولله زله اورتا قولدر نده براركك اورتا تحصيلي صني تنظيم و كشاد ايتكدر . بو قسم طيله دن

آرزو ایدنی باقارواه سوق ایدنه دیکر بر
قسم خاغر ایه ۲۱ تفرین اول ۱۸۸۰ تاریخلی
قانونده تصریح ایدیلدیکی وجهله مآذونیت شهادتنامه سی
آلایه جکدر . بو غایه تک تحقق اچون لازم
ایله شرط ، قیزلرک اورتا تحصیللریده ارکاک
لیسه لرنده کی تحصیل مستلک عیناً و برله مستند عبارتدر .
قیامده ، بو آتی سه طرفنده کرک قیز و کرک
ارکاک جوچولمر فرانسجه ، یاشایان دیلر و فنون
تاریخ و جغرافیای رسمی ، مشترک بر پروگرامه
تعقیب ایدجکدر . بو مشترک پروگرامدن فضلا
اولارقدن خاغرلر بر قسمی فلاسک سانسوریده
تحصیل صورتیه قارده شلری کی باقارواه کیرمک
حقه مالک اولاجقلردر . دیکر باقاروا آرزو ایتنه
خاغر ایه تماماً قادیلنمتمتاق تحصیل آلاچقدن
اداره بیتیه ، آل ایشلری ، موسیقی و نهایت
اجنبی و قدیم ادبیات ، روحیات و اخلاق ، عصری
علملرله بجهز اولاجقلردر . فقط پروگرام و ساعتر
اوسورلنه تنظیم ایدیلجکدر که عینی زمانده باقارواه
حاضراتنی ایستیزده تماماً قادیلنمتمتاق برحرت
آلقدن محروم قلاجه قلدردر .

شو راپورده نظر : قیز لیسه لرنک ۱۹۲۵
سنه مستند اعتباراً آتی صنف اولای اساسی
قبول ایدیلدیکی کی قیاسلرنکده ارکاکلر قادار
پوکک تحصیل تعقیب ایتسندره برحدور اولاداینبی
قناعتی سرایدیش اولور . حالیکه ۱۸۹۴ ده
(وهرسای) لیسه سنک کشادرسمنده ناظر سیولهر
S. Spullere ایراد ایتش اولدوغی نقطده
شوله دیوردی :

« برجو زمانلر کنج قیزلرک بالکزر کندی
اخلاق و ذهنی ملکلرندن دکیل ، عصر حاضر
جهتک اطلاحتیاجه صالح اخلاق و ذهن
بر تربیه آلاری اچین هموی مؤسسه لرشکادی
امکانلرقلندن بحث ایدیلدی دوردی
بزا کور سیمزله اعلان ایدرز که ، اسکی اصلی
عنتملر کرک قیز و کرک ارکاکلرک عینی تربیه
آماسنی هیچ برزمان منتته کورده مستدر . اساساً
بز ، هیچ بر زمان ملنک « آرزوی سلیمنه »
تقاضای ایدن بر مساوات فکریله داین و ارککی
یکدیگرنه قاریشدیر اچاق دکیلز . بالکس افندیلر
خاغرلر قانع اولمزدر که ، حقیقت توبری
موضوع بحث اولان شخصلرک طبیعی اوصاف
و خاصیتنه حرمتمدهدر . ارکاک و قادیلر هیچ
بر زمان یکدیگرنه مساوی دکیلدرلر . »
ناظر
نظفک نهایتنه « دینرک الک حقیقتی فرانسزاق
دیدر . انسانیت آراسنده عدالت و ترقینک
اک سلیم و رفیق عالمی اولایه صالح الک قادر ویکانه
دین سزه بر حواری کپی وعظ و تلقین
ایده جکم دین ایسته بوقدس دیندر . » قادیلرک
ارکاکلرک نظر طبیعی و مضمینی ایضاح ایتسندن
صرف نظر ، عمومیت اعتبارله قیز تربیه سنک غایه
و مامعینی خلاصه ایدن بونظفک تربیوی و تاریخی

اهمیتلریه بشاء عینی ناظرک (ماون) قیز
لیسه سنک کشادرسمنده ایراد ایتدیکی نظقدن ده
آندیکدک بارچهلری آلیورم :
« اوچونجی جمهوریتک تشبیت ایتدیکی شی ،
جهتک تماماً استحالیه سیدر . فی الحقیقه بو قادار
انتظاردن بوقادار اوزوز زمان آلداییش اولان
امیدلردن صوکر و دائماً هذیمته نهایت بولان
بوقادار تجربه لردن صوکر ، جمهوریتلر ، کنج
قیزلرک تعلیم و تربیه سی تأسیس ایتیه موقفی اولدیلر .
« منورلرک و حقیقت بین اولانلرک آکادیمی
کی قادیلر ارکاک آراسنده قادیلر ارکاک تربیه لری
آراسنده یک بارز فرقل اولدوغی معلومدر . »

« بوتون فرانسز جوچولرلرک یکدیگرنه کفو
اولای عینی اچین خصوصی اهتمامه و عینی مشترک
حسله بر غایله تربیه سی ویرمک ، و حیادنه اکیلی
لازم کلن وظیفه یی ایضا اچین بو حوله به جمعیت
داخلنده متقابلاً تحمل ایدنه دیکر قدرت ویرمک
غایه سزدر . ایسته قلب و روحک متقابل تقوؤنی
تأمین اچین درکه اوچونجی جمهوریت ، قیزلرک
اورتا تحصیللرنی قبول و تأسیس ایتدی .
« قیزلر اچین آدینیمز بر مؤسسه لرک بر
سببه اولری قلب و ذکا همراهیه تمجیز
صورتیه بالذات کندی روحلرینه خطاب و قلبلرینه
تاس ایتک ، بوتون لطافت و جاذبه لری کندیلرینه
براقبلق شرطیه بوکسملتمکدر . »

« بز ایسته یوز که بی جیمتده قادیلر ارکاکلر
اسکی جیمتده اولدوغی کپی یکدیگرنه یانجی
قلاسیلر . و بز ایسته یوز که قادیلر ارکاکلر
کی فرانسه تاریخی بیلسیلر ، وحی بالکزر بوتون
منابر آراسنده بز بو قادار آمین و شرفی بر
موقع بخش ایدن تاریخیمز یمنعندن اعتباراً بوتون
جریان و انکشافی داخلنده اوکره شیکلر اکثفا
ایتمیسیلر ، موجود حادثه لری و کوزلرمن اوکندنه
تحصل ایتکده اولان نظریات و عقایدده بله سیلر . »

« خاغر ! سزندن ایستدیکمز شیلر حافظه کزی
قادیله و لزومیز شیلرله دولورمق دکیلدر .
بز سزندن حادثاتک سلسله سی ، قزلالرک حسب نفسلرنی
و محاربات تاریخی ایستیموز . بز بر آز املا
خطاری کپی تاریخ خطالریده عفو ایدرز ! فقط
هر شیتک قوندنه سزندن طلب ایتدیکمز شی ،
روحکزی تربین و تربیه ، عقلکزی ایسته تک ،
وضوح ، نزاکت و تواضعله افاده اولوغش
و دغرو فکریله مربوط قاتی ذوقی حاصل ایتک ،
و یشرک روحنده فرانسز اولارقدن قاشش بولونان
بوتون محترم شیلری الک بویوک اهتمامه تعقیب
ایتمکدر . »

« سزه تلقین ایتک ایستدیکمز شی اعتدالدر .
سزه « هب » دکیل فقط هر شیدن بر بارجه
اوکره شیه جکدر . اعتدال دیسورم ، زیرا سز
عالمک معتدل منته لری ترکیباً مأمور اولاجیکمز ،
انسیافلرکیز ، طبیعی موهبلرک و اکستساب

اولوغش و صفلرکیزک ایجاب ایتدیردیکی بولدن
کیدیکیز . هیچ بر زمانده قوملدا ایتنه
دوشونه یکیز . بو تقدیرده طبیعتک سزه بخش
ایتدیکی وظیفه و قابلیت خاربه چیتمش اولورسکز .
سز بویورلرکده ایلکک ، عفتک و صلحک معقول
اعتبارلری کلین سکون و سعادتک محافظت قلیکیز .
« عزیز وطنداشلر ، بوتون دینی الحیات
و اعتراقاتک فوئده حاکم و ناظر اولان الاصل
مفکورهمز فلسفی مساعفه در . جمهوریتلرک
نه نام ایلر اولورسه اولسون - جمهوریتلرک بیکانه
محمدسی بودر . »

« افندیلر ، خاغرلر ... حریت ، روحک حریتی ،
وجدانه حرمت ، اجنبی مناسبیلری و محفوظ
اعتدالده سیاهه ... هر شیتک فوئده و هر شیته مظهر
اولان جمهوریتک سیاسی واجبای بیکانه محمد سیدر .
عینی ناظر غره نوبل قزلیسه سی زیارتندنه معلم
و طلبه مواجهه سنده شو سوزلری سوله شدی :

« خاغر ! سز بوتون بو عالده بولونان بکی
برشی تأسیس ایدیرورسکز . سز بر استقبالی
فرانسه سی یادیورسکز . ماضی ایلر علاقه یی کسمک
ظن ایدیلدیکی قادار قولای برشی دکیلدر .
بالکس مشکل بر ایشدر . زیرا ماضی دن قورتوق
دیمک بو یک متواضع برر جمله سی اولدوغکیز
جهتک تماماً دیکشهمه سی دیمکدر که بو لمنتهای
برجهد و نازک وظیفه کزده صوکرز بر اسرار
ایلر ممکندر . بو ایشده فداکارلقدن زیاده تدبیر
صاحی اولورکیز . بردن بره املک ایستهمیکیز .
اولاییلرک بوسوبون قیادرسکز . ایچندن
حرمت ایدیلشی لازم کادرنی قولالریکیز . بز
بیلیوروز و سزده بز کی بیله لیکسکره که ملکتمز
هیچ برزمان کرکی ده دونه بیکدر . ماضی یکمش
و موبدا ییتاشمدر . زمه کندی ربط ایدن
کورکی ایه جوقدن چو کشدرد . و آنجاق بویله جه
اساساً یک بی ، فیاض ، اصیل ، حره قرده ش و کنیش
برجیت تأسیس ایدمیلرکیز . آنجاق بویورلر
فرانسه ، یک بویوک ، یک اختیار ، و بوتون تاریخنده
هیچ برزمان صاحب اولامدین بر شرف و عظمت
اکتساب ایدمیلر . بویله برآر اچین بیه دیکمز
امیدلر چوقدر . بالکزر هیچ بر صورتله نومید
اولادن و جاسازتری قیرمادن چالیشق لازمدر .
نهایت سزه دیلیمیکم که بو پیشدردی بیکسکز کنج
خاغرلر بر کوکلرکده کتایب هیچ برزمان کندی
ارتقادیله میه یکسکز رکال سربسته صمود ایدمیکدر .
فقط بز اولادلرنی کندی جهدلرله پوکک
سربلرله چیقمش کورمکدن معذب اولاجق حدود
انسانلردن دکیلز . ایسته دموقراسینک اساس
و بویوک مطمع ، سالم دینتک الک پوکک درجه لری
قادر بو صورتله ارتقادر . خاغر ! طالع وطن
و انسانیت مواجهه سنده کی علوی وظیفه کزی
هر شیدن پوکک طوالتلیکیز ... »

اشفاق و شجاعت چينيلر

باشو نعيم

تورك عائنده سلجوق و عثماني چينيلره دائر هنوز بر نضريات اولمادي . اختصاص ووناق بولاق امكانز يئلي بو خصوصده بويوك انكلردر . حاويكه تورك چيني موضوعي آيديلانغه محتاجدر . بزدهكي دورغونغه قارشى آورو ياده ميلادي اون سكرنجي عصر دن برى برضايت وار . ايلك اسلام چيني نضرياتى فرانسه باش كوستردى ، واوراده (Davillier, J. Charles) ۱۸۶۱ تاربخنده چيني محرر بدر . اونى (Fartunm, C. D. E.) ۱۸۷۴ ده انكلترده تعقيب ايئدى ، عرب چينيلرى يازدى .

فرانسهده عيني موضوع شرق چينيلرى نوزيره رايديلهرك (Champfleur, Jules) ۱۸۸۱ ده اثرنى باصديردى . آسرقاده ۱۸۷۸ يئنه . سنده (Yonnike, Tr.) ۱۸۸۴ ده ، آوسترياده ۱۸۸۴ ده تاربخنده (Karabacek; Jasef) ۱۸۹۶-۱۸۹۷ ده (Martin, F. R.) و فرانسزلردن (Rwire, jet Mijon Caston) انكلز (Henri Wallis) (Ostehaus) و (Max Herz Bey) كيبى مقبلره ۱۹۲۶ تاربخنه قانار فيضى بر صوزنده دوام ايدهر . (Lessing, julius) ۱۸۹۰ يئنده يازدينى افاقى نه تونده ۱۶-۱۷ عصرلردي ايران - تورك طباطبرنى ، وازورلنى سولهلر . (Falke) اسكى عثماني حيدرولى داخندىكى چيني شهرلرني ۱۸۹۰ تاربخنده اوزون برمقاله ايله يازار .

بوئدن صوركر اكي مدقئرلر ايچنده دوقئور (Fredrih, Sane) بولونقئدهر . (سارده) ايران و سلجوق معماريسته دائر مختلف اثرلر ده آبروچه چينيلرى آ كلاقئدهر . بوراده داها ايكي تورك چيني تدقيقاتيچى سولهلمى م بوايكي باريچيندن (Alleksander, Raymond) تدقيقلرني ۱۹۲۲ سنه سنده باصديرمئدر . ديكرى عزيز دوستم (Schawogel, Josef) دركه هنوز نشر ايديلمش يازيلرلرند سلجوق و عثماني دورى چينيلرينك ايشجيكلىنى خير و يرمكدهر . اسلام و تورك چيني مدقئرلرني و قيعتى مساعيرلرني بوراده بوئرندن تقدير ايدهم .

اشفاق و شجاعت چينيلر

ميلاددن ۱۰۰۰ سنه اول آتوريلر آبدلرلرني چينيلره سوسله لرلدى . آوروپا مدقئرلى ۱۹۱۱-۱۳ سنلرني ايچنده ايران شهرلرندن (طهران) ده بويوك تدقيقالته بك چوق آوانى ايا آله ايتشلرلر . بوائلر ده اسكى اسلام ده قورلر كورولور .

شو نفلردن بك بارز برصورنده كورولوركه فرانسه جمهورتي بديئنده قيزله اركلر كوردن آبرى و فقط عصرك احتياج ليره موافق بر تربه و يرمك ايسته مئدر . و معارف مهتله سى فرانسه ايچين خارجي برسيايت قانار اهميتي و بوئون استقبالي اوزر به تاسيس ائلك ايتديني بر اساس ، بر عمده اولشدر . شه بويوك اووقت چوق بويوك تصويبلره خاتلر طرفدن آقشلائان بو نفلر ك بويوك خاتلر دلكيرايده بك فطه لرى واردر . ايسته بكن سنه [لهون بهراز] ك جمهور رياسته و برديكي راپور ، فرانسه قانديئنده مشهود اولان عمومى تحول دولاييله قيزلر پروغرام و تشكلايئنه ايجاب ايدين تيديلات واصلحانى تضمين ايديدور . قى الحقه ، بويوك بوئون ليره لره دكلسه ده الك مهملرلرند برر آلتئبى صنف تشكيل ايديش و ايلكر بوقسمده باقوروايه احضار ايدن درسلك تعقبى اختياري بر ايقلمئدر .

بويوك الك بارز اولاق نظر دق جالب ايدين معارف ساسنى ، ملي و عاقله لى ساندك تاميندن باشقارنى دكلر . بواساس ۳۰۰ هزار ۱۸۹۷ ده (آلفرد دامبو) طرفدن ايراد ايديلن بر نقطه بك واضح برصورنده نشر ايديله يكي كى صور بويوك كئشاد رستمده ده (ارنست لاويس) طرفدن مدافعه اولونقئدى .

قيزله اركلر كرك ليره لره مشترك تحصيلانه كئنج : بو خصوص ايچين هنوز فرانسه ده بويوك براجتياج يوقدر . يالكر ۲۳ نشرين اول ۱۹۲۲ ده نشر ايديلن بر تعميمده باقوروايه كيرمك ايستين كنج قيزلر فلسفه و رياضي تحصيل ايچين ليه وقوله زلر ده بودرسلر ك اوئوندينى صنفلر دوام ايده يله بكارى تبليغ ايدئشدر . ناظر بو تعميمده واقع اولان متعدد مراجعتار دن بخت ايديدور . و طاليلر ك عدى بك آق اولان بيقى كچو ك شهرلر ده خصوصى فلسفه و رياضي قورلرينك آچيلماسى امكانز لفتنى و بناه عليه موقت برصورنده و نوع خاتلر ك اركل ليه وقوله زلر ده بودرسلر تعقيبده محذور اولدينى بيلديريور . (۲۱) هزار ۱۹۲۲ تاربخلى ديكر بر تعميمده ، قيزلر ك قانيلرى قبول ايدن بويوك مكنيزه كيرمك بيلمك ايچون اركل ليه لرندى احضار دى درسله دوام ايتلرلى نسيب اولونقئدر . (۱۰) قانون اول ۱۹۲۷ تاربخلى بر تعميمده باقوروايه لى تشكيل ايديلمش اولان قيز ليله لى طاليلر دن آرزو ايدنر ك اركل ليه لرند تحصيل آلا يله بكارنى تجويز ئشدر . ناظر بوئون بو خصوصاته طابه بودرلرينك مراجعتلرني و دائى بويوك معارف مجلسنك تصويبن درميان ايديدور درسلك و اداره خصوصنده جدت توصيه ايديدور .

جبل سنا

صوك

بونلر ك حياتى من پوتاميا - ساماراده خليفه لى زمانته قانار واربر . بويوك (بغداد) خليفه لى سئنه لرند اسلام صنعتكارلرى شرقى آسيا و (سامارا) ده تطبيق ايديلن بر ايشجيكده چاليليرلدى . بو ايشجيك (چين) قانار كيدن مختلف رنگار ايچنده سربست بر نقش طرز بدر . قبرمى ، صارى ، ماويلر ياننده داها باشقا چشيدر واردر .

(سامارا) ده كى چينيلر ده (عراق) دن كله تاثيرلر واردر . و بو تئيك (بغداد) دن كئيشله يرك ايرانه ، مصره ، اسپانيايه كيدن . (سامارا) ده چيني مودللر ۸۸۳-

۹۳۸ ييللر آراسنده در . واك اسكى چينيلر (قاهره) سيد عقبا جامى محررانى (۸۹۴) نى تزيين ايدلر .

(قاهره) ده وجوده كئيرلن چينيلر تامله (من پوتاميا) ده اولانلر ك عييدر . و بو كونكى (طهران) شهرى قاپسى خراپه لرند كورولن چينيلر (ايران سلجوقلر) طرفندن پايلمشلرلر . بونلر ۱۲۱۰ ميلادى تاربخندن صور كرايه مائدرلر . عيني اصوله چيني ۱۲ نجى عصرده (اسپانيا) ده كوزلر ئورنكلر و بر .

چيني محررلى (اسپانيا) چينيلر ده تورك لموعول قاراقئره لى اولدينى سوله لرلر . بالخاصه بو قاراقئره غربي ايرانده تورك لموعول چينيلر ده اولدينى كى بيض و ماوى رنگر ده در . و بك زنكيين برده قورله (بغداد) ايشجيكنه چوق بكمزدرلر . خاطره لر عيسى بر آق كئيشله تيرسك ايرانده (سلطان آباد) و مؤخر تاربخلر ده (كشان) ده چيني عالمى عقله كلير . چيني ۱۲ نجى عصرده (ايران) ده آواننده كئندى كوسته رير . و مختلف تاربخلر ده (توركستان) ده ، (ساسانيلر) و قئنده اولان بر ايشجيكلى و بر . ابتدائى اولقله هندسى و حيوان ده قورلر بالآخره يكيدين زنكيين بريازى رسملر اولورلر . خصوصيله (ايران) چينيلر ده قورى بر ماهيت آلير و اسكى شرق ترك صنعتيله دووئرلر ياشار . اوراده ۱۰۰ سنه لك توقفدن صور كرا بر يكيكسك كچر و پارلاق بر شكله كورونور .